

3. Вінницька О.А., Чвортко Л.А., Корнієнко Т.О. Міжбюджетні трансферти як інструмент бюджетного регулювання. *Економіка. Фінанси. Право.* № 10. 2018. С. 31-34.

4. Кучабський О.Г., Гончаренко М. Розвиток системи місцевого оподаткування в Україні. URL: <http://www.kbuara.kharkov.ua/e-book/putp/2012-3/doc/4/01.pdf>

5. Податковий кодекс України від 02.12.10 URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/>

УДК 332.14(075.8)

ФОРМУВАННЯ ПОТЕНЦІАЛУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД:

ОСНОВА ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ

Дем'янишина О. А., канд.екон.наук,

доцент кафедри фінансів обліку та економічної безпеки

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

В останні кілька десятиліть у вітчизняній аграрно-економічній науці сформувався і продовжує розвиватися, поглиблюватися й набувати досконаліших сутнісних, організаційних і результативних рис послідовно інноваційний напрям науково-прикладних досліджень – розвитку сільських територій, еволюціонуючи поступово в його досконаліший аналог – сільський розвиток, який на сучасному етапі переформатування розглядається як розвиток територіальних громад [1].

Сучасний адміністративно-територіальний устрій повинен стати основою побудови нової моделі територіального управління, заснованої на засадах децентралізації, субсидіарності, балансу загальнодержавних інтересів з інтересами населення регіонів та територіальних громад, повсюдності місцевого самоврядування, спроможності й самостійності територіальних громад щодо вирішення питань місцевого значення [2].

Особливої вагомості набуває чітка ідентифікація поняття «територіальна громада», яка виступає базової категорії реформування місцевих органів влади

певної сільської території на засадах децентралізації.

На думку Е. Остром: «Територіальна громада - чітко визначена група індивідуальностей, яка, визначивши правила користування ресурсом, у відповідності з локальними умовами, створює довгострокові інституційні об'єднання для моніторингу використання ресурсу, вирішення конфліктів, адміністрування санкцій» [3].

Провівши аналіз різних визначень поняття «територіальна громада» дослідники зробили певний висновок, що, хоча й є деякі розбіжності у визначеннях, існує загальна згода щодо наступних ознак громади: соціальна взаємодія, територія і загальний взаємозв'язок [4].

На нашу думку, поняття «територіальна громада» має комплексний характер і поєднує в собі наступні твердження:

- історично сформована спільнота людей зі однаковими традиціями;
- сукупність соціальних взаємодій, що ґрунтуються на родинних стосунках, характеризуються проживанням на одній території, належністю до певної соціальної групи;
- виробник громадських послуг, які певною мірою вже стосуються реалізації владних повноважень та участі в спільних інтересах вирішення питань життєдіяльності людей [5].

Якість життя громадян, побудова громадянського суспільства та регіональний розвиток значною мірою залежать від ефективності функціонування органів місцевого самоврядування.

Питання конкурентоспроможності територіальної громади є важливим питанням не тільки певного регіону, але також (через його важливість) для макроекономічної політики держави. Конкурентоспроможність та формування потенціалу територіальних громад сприймаються в контексті здатності адаптувати позитивні тенденції, що виникають завдяки дії внутрішніх і зовнішніх чинників, які створюють для них, наприклад, розвиток підприємництва, створення місцевого розвитку, забезпечення потреб населення та збагачення громади в цілому. Адже вони конкурують за ресурси: земельні (у

випадку неврегульованості розподілу земель), фінансові, людські, майнові (якщо на території громади є власність інших громад). Крім того, конкуренція проходить також в сферах надання громадських послуг (ринок громадських послуг), на товарному ринку (конкуренентоспроможність товарів, вироблених на територіях різних громад).

Значення ідеї конкурентоспроможності громади може, на наш погляд, полягати в наступному: порівняння з сусідніми громадами, з'ясування причин відмінностей (як наслідок, - формування конкурентних переваг громади, її своєрідного «бренду»); стимулювання згуртованості жителів певної території; мобілізація жителів на конкретні дії з метою покращення стану справ в громаді; надає підстави мешканцям пишатись своєю територією та ін.

Отже, сама по собі відповідь на питання стосовно того, яким має бути механізм формування потенціалу територіальних громад та як він буде функціонувати і які чинники його зростання, на наш погляд, не має сенсу без відповіді на питання, яке є передумовою поставленому, - хто і як буде виконувати реформу з децентралізації окремих територіальних громад. Людський фактор завжди був і буде домінуючим в будь-яких суспільно-політичних та економічних процесах, в тому числі в процесі розвитку сільської території.

Інформаційні джерела

1. Дем'янишина О. А. Організація розвитку сільських територій в системі відродження агросфери (на матеріалах Вінницької області): автореферат дис ... к-та екон. наук: 08.00.03. Київ, 2012. 19 с.

2. Територіальна громада як базова ланка адміністративно-територіального устрою України: проблеми та перспективи реформування. Київ: НІСД, 2016. 61с.

3. Остром Э. Управляя общим: эволюция институтов коллективной деятельности / пер. с англ. : М.: ИРИСЭН, Мысль, 2010. 447 с.

4. Батанов О. В. Територіальна громада – первинний суб'єкт муніципальної влади в Україні: поняття та ознаки. *Вісник центральної виборчої*

комісії. 2008. №2 (12). С. 51 – 57. URL: http://www.cvk.gov.ua/visnyk/pdf/2008_2/visnik_st_13.

5. Молодожен Ю. Б. Поняття і сутність територіальної громади в системі місцевого самоврядування України. Університетські наукові записки: Часопис Хмельницького університету. Хмельницький, 2006. № 2. С.347 – 352 URL: <http://www.univer.km.ua/visnyk/1100.pdf>.

УДК 336.1

ФІНАНСОВІ РЕСУРСИ ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

Горковський О., здобувач вищої освіти

Миколаївський національний аграрний університет

Економічним базисом функціонування будь-якої територіальної громади виступають ресурси, що знаходяться у її володінні чи користуванні. Відповідно до чинного законодавства, матеріальною і фінансовою основою місцевого самоврядування є рухоме і нерухоме майно, доходи місцевих бюджетів, інші кошти, земля, природні ресурси, що є у власності територіальних громад сіл, селищ, міст, районів у містах, а також об'єкти їхньої спільної власності, що перебувають в управлінні відповідних рад.

Фінансові ресурси слід розглядати як один із надзвичайно важливих видів ресурсного забезпечення об'єднаної територіальної громади (ОТГ). Для забезпечення потреб ОТГ можуть бути використані фінансові ресурси різних економічних агентів, зокрема, місцевих та центральних органів влади, приватних суб'єктів господарювання, фінансових установ та неурядових організацій, а також іноземних держав та міжнародних фінансових організацій[1].

Більшість фінансових ресурсів має внутрішнє походження. Деякі ресурси (інвестиції, благодійна допомога) можуть бути водночас і внутрішніми, і зовнішніми. Досить довго для місцевих громад з-поміж зовнішніх ресурсів практично були доступні хіба що трансферти з державного бюджету. На даний час рада ОТГ має право здійснювати місцеві запозичення до бюджету – як